

проблемну ситуацію, при вирішенні якої реципієнт налаштовується на певну відповідь.

Політичний дискурс Великобританії початку ХХІ століття відзначається широтою використання стилістичних тропів і фігур, які значно підвищують емоційний стан, художність мови, експресивність повідомлення. Таким чином, реалізація синтаксичних засобів репрезентації концептів, FREEDOM в британському політичному дискурсі відбувається за допомогою таких прийомів: переважне вживання простих речень (іноді ускладнених однорідними членами); використання повторів, кліше; риторичні питання; різний графічне написання залежності від мети висловлювання. Таким чином, політичний дискурс відрізняється образністю, емоційністю, глибоким патріотизмом в зображувані головної цінності нації - свободи.

Література

1. Катаева Н. М. Русский концепт ВОЛЯ (От словаря – к тексту) : Дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01 “Русский язык” : Екатеринбург, 2004. – 180 с.
2. Попова З. Д., Стернин И. А. Лексическая система языка. – Воронеж : Изд. Воронежского ГУ, 1984. – 148 с.
3. Стернин И. А. Лексическое значение слова в речи / И. А. Стернин. – Воронеж : Изд-во ВГУ, 1985. – 171 с.
4. Шмелев Д. Н. Слово и образ / Д. Н. Шмелев. – М. : Наука, 1964. – 120 с.

Огарь Ю.В.,

аспірант,

Київський університет імені Бориса Грінченка,
науковий керівник – к. пед. н., доц. **Н.М. Дика**

СПЕЦИФІКА РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ СИТУАЦІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Сьогодні основним завданням загальної середньої освіти є вивчення предмета крізь призму самореалізації із залученням суб'єктивного досвіду для формування ряду ключових та предметних компетенцій старшокласника та вмінь будувати своє життя, враховуючи нахили та долаючи власні вади, правильно визначати свою майбутню траєкторію, а головне – отримувати радість від навчання, власного прогресу та зростання інших.

Орієнтація на особистісний простір старшокласника, його особливості засвоєння матеріалу та спрямування щодо майбутнього фаху забезпечить формування ключових та предметних компетентностей, а застосування навчальних ситуацій як засобу реалізації особистісно орієнтованого підходу до навчання української мови сприятиме пізнавальній активності учнів, наблизить

освітній процес до реалій сьогодення, уможливить застосування знань, умінь та навичок в конкретних життєвих ситуаціях поза межами класу та школи.

На думку О. Пехоти, особистісно орієнтована ситуація – це “така навчальна ситуація, опинившись в якій дитина повинна шукати сенс, пристосувати її до своїх інтересів, побудувати образ чи модель свого життя, вибрати творчий момент, дати критичну оцінку. Проживання та вихід з такої ситуації – не минуле та майбутнє учня, а його сучасне. Один і той самий урок різним дітям дає різний пізнавальний та життєвий досвід” [4, 37]. Навчальна ситуація на уроці української мови, за визначенням О. Кучерук, – це сукупність умов, наперед спланованих і спеціально створених учителем для досягнення учнями навчальної мети (цілей) конкретного уроку, та/або умов, які спонтанно виникли в процесі реалізації змісту мовної освіти на уроці” [3, 8].

Ми вважаємо, що для того, щоб навчання відбулося успішно, необхідно чітко зрозуміти, чи готовий учень брати на себе відповідальність на уроці самостійно обирати власну траєкторію руху, створювати освітню продукцію, а головне розуміти, для чого йому знання, і де їх можна застосувати поза межами класу, школи, зовнішнього незалежного оцінювання. Якщо готовність учителя вимірюється “установами, мотивами, знаннями про предмет і способами діяльності, навиками і вміннями їх практичного використання” [5, 61], то мотивацію учня необхідно формувати на початку кожного уроку.

Активна особистісно орієнтована готовність учня трансформуватиметься в самовираження старшокласника, прояв його ініціативи, саморозвиток. Адже “співтворцями навчально-виховного процесу стають самі учні. Учителю і учень є рівноправними, рівнозначними суб’єктами навчально-виховного процесу. Вони спільно визначають мету діяльності, об’єкт, суб’єкт, засоби діяльності, результати навчання. Під час такого спільного пошуку здійснюється обмін думками, знаннями, способами діяльності, внаслідок чого відбувається рефлексія, оцінювання здобутих результатів” [1, 6].

Проаналізувавши праці провідних українських лінгводидактів (Л. Варзацька, Н. Голуб, Н. Дика, І. Кучеренко, О. Кучерук, С. Омельчук, О. Пехота, О. Пометун, Л. Пироженко, М. Пентиліук, О. Савченко, О. Турянська, Г. Шелехова та ін.), слід зазначити, що суб’єкти навчання мають чітко визначити мету навчальної діяльності, з’ясувати мотиви, засоби та умови їх досягнення, які мають бути витримані як з боку учителя, так і з боку старшокласника, що має напружувати активну особистісно орієнтовану готовність на кожному уроці української мови для самоефективності, самоактуалізації, а головне самореалізації власної мовної особистості (Рис.1).

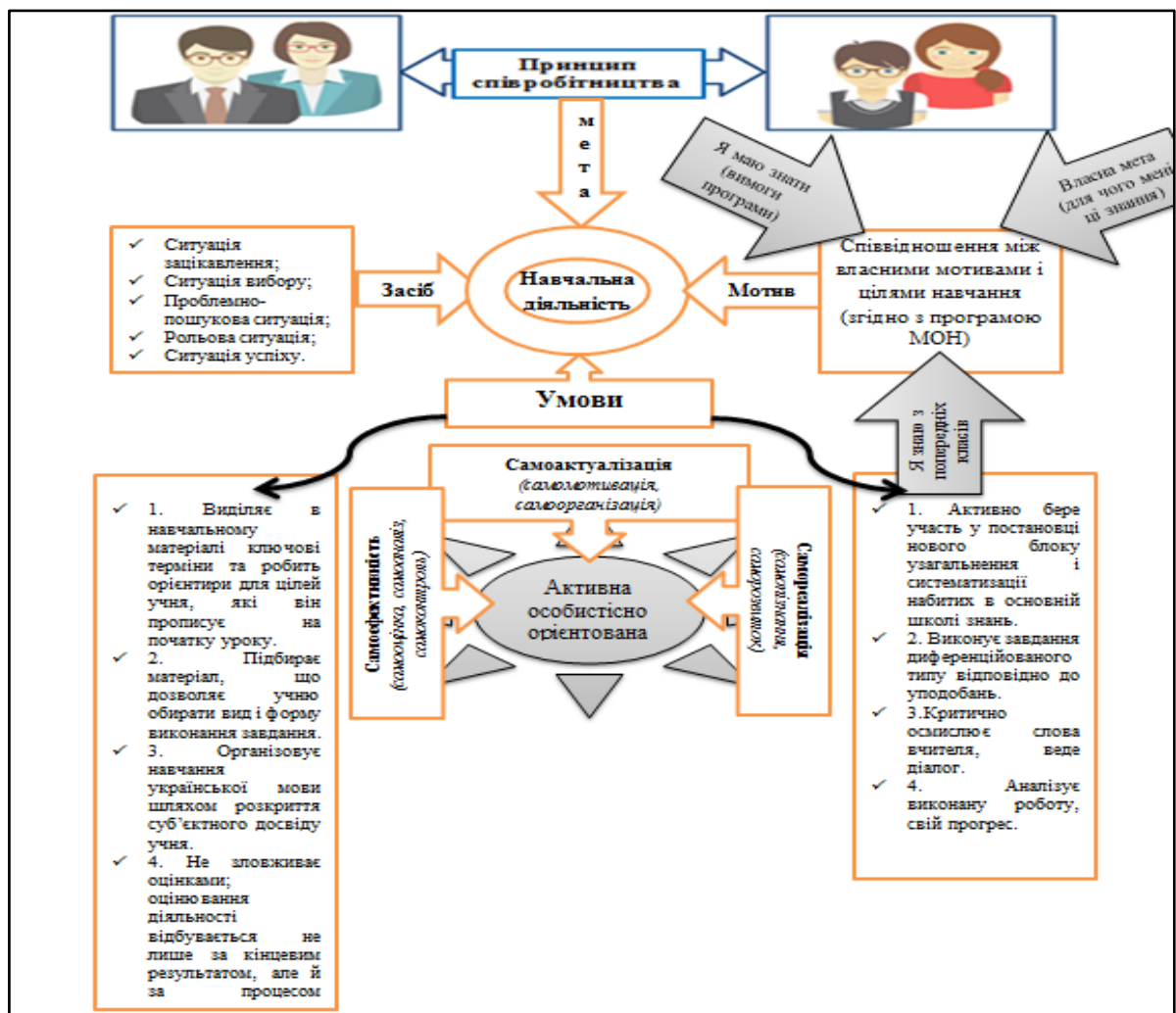

Рис. 1. Специфіка використання особистісно орієнтованих навчальних ситуацій на уроках української мови

Отже, використання навчальних ситуацій на уроках української мови в старших класах сприяє максимальній особистісній орієнтації освітнього процесу. Узагальнення і систематизація мовно-мовленнєвих знань, умінь та навичок крізь призму самореалізації з залученням суб'єктивного досвіду формуватиме ряд ключових та предметних компетентностей старшокласника, вміння правильно визначати траєкторію свого подальшого розвитку поза межами шкільного освітнього середовища.

Література

1. Варзацька Л. Формування оргдіяльнісних умінь на уроках української мови в старшій школі на академічному рівні: методичний посібник. К.: Педагогічна думка. 2012. 144 с.
2. Дика Н. Формування мовної особистості учня загальноосвітнього навчального закладу в умовах реалізації концепції нової української школи. Молодий вчений. 2017. №11. С. 294–297.
3. Кучерук О. Моделювання як структурний елемент проектування сучасного уроку української мови. Українська мова і література в школі. 2014. №5. С. 6–10.

4. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О. Пехота, А. Кіктенко, О. Любарська та ін.; За заг. ред. О. Пехоти. К.: А.С.К., 2001. 256 с.

5. Пехота О. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя: Монографія. 2-е вид. доп. та перероб. Миколаїв: Вид-во “Іліон”. 2006. 272 с.

Онасенко Л.В.,

магістрант,

Бердянський державний педагогічний університет,

науковий керівник –к. пед. н., доц **В.А. Нищета**

ІМЕННИКОВІ НОВОТВОРИ НА ПОЗНАЧЕННЯ РЕАЛІЙ ПОБУТОВОГО ЖИТТЯ НАРОДУ В МЕДІАТЕКСТАХ

Мовна практика ЗМІ виходить на перше місце в процесах формування, творення і поширення нових виражальних засобів, функціонального перегруповання лексики, а найголовніше – витворення і закріплення нових мовних норм [2, 34].

Побут – це сфера позавиробничого соціального життя, що включає як задоволення матеріальних потреб людей в їжі, одязі, житлі, лікуванні і підтримці здоров'я, так і освоєння людиною духовних благ, культури, людське спілкування, відпочинок, розваги. А тексти ЗМІ віддзеркалюють усі сфери суспільного життя.

Мова друкованих засобів масової інформації є одним із найдинамічніших підстилів публіцистичного стилю: у ній досить яскраво й швидко відбиваються зміни, що відбуваються в суспільстві. Сьогодні в ній помітна конкуренція інформаційної та експресивної функції [1]. Обидві ці функції у сучасних газетних текстах виконують новотвори на позначення реалій побутового життя народу.

Наприклад, у текстах сучасних публікацій є нові лексеми на позначення їжі та її компонентів. Поширеною проблемою сучасної їжі є додавання в неї хімічних добавок, що спричиняє певний вплив на здоров'я людей. Цю проблему не може не досліджувати сучасна преса. На етикетках продуктів харчові добавки позначені символом “Е”. Саме цей символ для зручнішого його називання і спровокував появу новотвору “**ешка**”: *“Але якщо про склад смакових добавок, згущувачів і стабілізаторів допитливий покупець може хоча б довідатися, розшифрувати значення “ешок”, то ароматизатори – інша річ”* (“Пенсійний кур'єр”, 22–28.11.2013). Ця лексема утворена суфіксальним способом, за допомогою додавання суфікса -шк-.

До побуту відносять хобі, інтереси народу. У сучасних публікаціях, на сторінках, присвячених цій темі, найчастіше натрапляємо на статті про садівництво та городництво. У текстах цих статей також знайдено новотвори. Наприклад: *“Хорошими сусідами будуть інші **тіньо-** та **вологолюб**: напороті, хости тощо”* (“Порадниця”, 15.10.2015). Новотвір утворений способом основоскладання, твірними якого є основи слів тінь, волога та любити. Способом